

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/61/2018
Identifikačné číslo spisu:	1608899119
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Rudolf Čirč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1608899119.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcov 1/ K. M., nar. XX. X. XXXX a 2/ K. M., nar. X. X. XXXX, oboch bývajúcich v C., zastúpených advokátskou kanceláriou IKRÉNYI & REHÁK, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Šoltésovej 2, v mene ktorej koná ako konateľ advokát JUDr. Viktor Ewerling, PhD., proti žalovaným 1/ K. H., nar. X. X. XXXX, bývajúcemu v Q., 2/ K. M., nar. XX. X. XXXX, bývajúcej v Q., T., 3/ G. R., nar. XX. X. XXXX, bývajúcej v W., D., W., 4/ G. U., nar. X. X. XXXX, bývajúcemu v H., H., 5/ G. G., nar. XX. XX. XXXX, bývajúcej v R., U., 6/ G. G., nar. XX. X. XXXX, bývajúcemu v H., H. a 7/ U. H., nar. XX. X. XXXX, bývajúcej v C., zastúpenej JUDr. Ester Bujnovskou, advokátkou so sídlom v Malackách, Záhorácka 5478/15B, o neplatnosť právneho úkonu, vedenej na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 6C/335/2008, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 18. septembra 2013 sp. zn. 15Co 215/2009, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 18. septembra 2013 sp. zn. 15Co 215/2009 v potvrdzujúcom výroku vo veci samej a uznesenie Okresného súdu Malacky z 19. októbra 2017 č. k. 6C/335/2008-337 ako aj uznesenie Okresného súdu Malacky zo 6. decembra 2017 č. k. 6C/335/2008-344b zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (ďalej len „odvolací súd“), na odvolanie žalobcov potvrdil rozsudok Okresného súdu Malacky (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) z 2. decembra 2008 č. k. 6C 335/2008-137 vo výroku vo veci samej, ktorým bola zamietnutá žaloba žalobcov o určenie neplatnosti darovacej zmluvy uzatvorenej 22. 11. 2001 medzi právnu predchodkyňou žalovaných 1/ až 6/ a žalovanou 7/. Zároveň rozhodol o zrušení prvoinštančného rozsudku vo výroku o trovách prvostupňového konania a o vrátení veci v tejto časti na ďalšie konanie. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie vo veci samej odôvodnil jeho vecnou správnosťou, aj keď z iných dôvodov. Na rozdiel od prvoinštančného súdu dospel k záveru, že žalobu je potrebné zamietnuť pre nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobcov na určenie neplatnosti darovacej zmluvy, pretože by sa tým nezmenilo ich právne postavenie.

2. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v jeho potvrdzujúcom výroku podali dovolanie žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“). Žiadali, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu v napadnutom výroku zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo aby ho zmenil tak, že žalobe vyhovie. Dovolanie odôvodnili dovolacím dôvodom uvedeným v § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok vo vtedy platnom znení (ďalej len „O. s. p.“ alebo „Občiansky súdny poriadok“), t. j. vadou konania spočívajúcou v odňatí ich možnosti konať pred súdom. V súvislosti s označenou vadou predovšetkým namietali, že odvolací súd zamietol žalobu pre absenciu naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe, no svoj záver riadne neodôvodnil, keď sa nevysporiadal s nimi tvrdenými okolnosťami o existencii tohto záujmu, preto jeho rozhodnutie je arbitrárne.

3. Žalovaná 7/ vo vyjadrení k dovolaniu navrhla tento mimoriadny opravný prostriedok zamietnuť z dôvodu, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu je vecne a právne správny. Ostatní žalovaní sa k dovolaniu nevyjadрили.

4. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej len „C. s. p.“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), prístupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 1. júli 2016, postupoval na základe úpravy z prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 C. s. p. (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže však dovolanie bolo podané ešte pred 1. júlom 2016, podmienky jeho prípustnosti a zároveň dôvodnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase podania dovolania, teda podľa príslušných ustanovení O. s. p. Dôvodom pre takýto postup je nevyhnutnosť rešpektovania základných princípov C. s. p. o spravodlivej ochrane porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní účastníkov odvolacieho konania, ktoré začalo, avšak neskončilo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (Čl. 2 ods. 1 a 2 C. s. p.), ako aj o potrebe ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (Čl. 3 ods. 1 C. s. p.).

5. Najvyšší súd ako súd, ktorého funkčná príslušnosť na prejednanie dovolania a rozhodnutie o ňom ostala zachovaná i po nadobudnutí účinnosti nových kódexov civilného procesného práva (v tejto súv. por. tiež § 10a ods. 1 O. s. p., § 35 C. s. p. i nedostatok osobitnej úpravy v Civilnom mimosporovom poriadku, teda v zákone č. 161/2015 Z. z.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas a na to oprávnenými osobami, preskúmal bez nariadenia pojednávania rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré im predchádzalo a dospel k záveru, že ho treba v napadnutom výroku vo veci samej zrušiť.

6. V zmysle ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. bolo možné dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťal. Občiansky súdny poriadok upravoval prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 238.

7. Dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu bolo v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak bolo konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O. s. p., ktoré mali za následok tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliadal dovolací súd - ak bolo dovolanie podané včas a na to oprávneným subjektom - z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O. s. p.).

8. V zmysle § 237 ods. 1 písm. f) O. s. p. bolo dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

9. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumel postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, právo na doručenie odvolania, právo na možnosť vyjadriť sa k podanému odvolaniu, právo na doručenie vyjadrenia k odvolaniu a pod.).

10. V preskúmvanej veci došlo podľa názoru dovolacieho súdu postupom odvolacieho súdu k naplneniu vady vyplývajúcej z ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. Táto vada spočíva predovšetkým v nedostatočnom odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu v jeho podstatnej časti, týkajúcej sa zamietnutia žaloby z iného právneho dôvodu, než ku ktorému dospel prvoinštančný súd, a to z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcov na žalovanom určení. Odvolací súd odôvodnil absenciu naliehavého právneho záujmu žalobcov na určení neplatnosti darovacej zmluvy len všeobecne konštatovaním, že prípadným určením neplatnosti tohto právneho úkonu by sa nezmenilo ich právne postavenie. Nijako sa nevysporiadal s tvrdeniami žalobcov, ktoré uvádzali na preukázanie svojho naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Žalobcovia existenciu naliehavého právneho záujmu odôvodňovali tým, že podali návrh na vklad vlastníckeho práva na základe pôvodnej darovacej zmluvy, a ak by boli úspešní v tomto konaní o určení neplatnosti v poradí druhej darovacej zmluvy, obnovil by sa v katastri nehnuteľností pôvodný právny stav a mohli by pokračovať vo vkladovom konaní o povolenie vkladu ich vlastníckeho práva k darovanému spoluvlastníckemu podielu. Svoj naliehavý právny záujem ďalej odôvodňovali tým, že na návrh žalovanej 7/ bolo začaté konanie o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k dotknutým nehnuteľnostiam, ktoré je prerušené až do skončenia tohto konania. Odvolací súd k týmto okolnostiam nezaujal žiadne stanovisko, hoci vo vzťahu k dôvodu, pre ktorý žalobu zamietol, mali podstatný význam. Z tohto dôvodu bol rozsudok odvolacieho súdu v tejto časti odôvodnenia arbitrárny, a tým aj nepresvedčivý.

11. Nedostatočným odôvodnením rozsudku odvolacieho súdu v jeho rozhodujúcej časti bolo porušené právo žalobcov na spravodlivé súdne konanie, čím im bola zároveň odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. Uvedená vada konania pred odvolacím súdom založila nielen prípustnosť, ale bez ďalšieho aj dôvodnosť podaného dovolania.

12. Dovolaciemu súdu preto neostalo iné než rozsudok odvolacieho súdu z toho dôvodu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 C. s. p.). Dovolací súd zároveň zrušil aj súvisiace rozhodnutia súdu prvej inštalcie o trovách konania, majúce povahu závislých výrokov v zmysle § 439 písm. a) C. s. p. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

13. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.